

ROLNIK

ORGAN C. K. GALICYJSKIEGO TOWARZYSTWA GOSPODARSKIEGO
wychodzi w każdą sobotę

Prenumerata wynosi wraz z przesyłką pocztową:

w Państwie Austriackim.

rocznie . . . . . 8 koron. | półrocznie . . . . . 4 koron.

W Rosyi rocznie 5 rubli sr. — W W. Księstwie Poznańskim 3 talary.

Członkowie galic. Tow. gospodarskiego płaćą 10 K.
wkładki rocznej, otrzymują „Rolnika“ bezpłatnie.

Ogłoszenia zamieszcza się za opłatą 15 h. od wiersza trzy razy
lamanego, drobnym drukiem, albo za jego miejsce.

Przy częstszym inserowaniu oraz przy ogłoszeniach większych.
znacznym rabat.

Ogłoszenia przyjmuje: Agencja Ogłoszeń, Lwów, pasaż Hauss-
manna 9.

Manuskryptów nieumieszczonych nie zwraca się.

Reklamacje uwzględnia się tylko do wyjścia numeru następnego.
Przedruk bez podania źródła niedozwolony.

Redakcyja i Administracyja „Rolnika“ ul. Słowackiego 1. S. II. piętro.

T R E Ś C :

Z wystawy rolniczej Oddziału pokuckiego Tow. gosp. w Kołomyi: (z Tabelą klasyfikacyjną pługów, na podstawie prób w Kołomyi dnia 16 maja 1902). — Drobne wiadomości. — Pytania i odpowiedzi.

Z Wystawy rolniczej Oddziału pokuckiego Tow. gosp. w Kołomyi.

Oddział pokucki Towarzystwa Gospodarskiego korzystając z okazji Walnego zebrania swych członków urządził trzydniowy zjazd rolników połączony z wystawą i konkursem maszyn i narzędzi rolniczych jako też z wystawą i premiowaniem bydła włościańskiego. Walne zgromadzenie odbyło się w dniu 15. maja b. r. zaś wystawa maszyn i próby odbyły się w ciągu dni 16. i 17-go tegoż miesiąca. Dzięki niezmiernym staraniom komitetu wystawowego, a mianowicie prezesa komitetu wystawy p. Stan. Jasińskiego z Pererowa i sekretarza oddziału, Leona Kniazia Puzyny, rezultat wystawy można uważać za bardzo dodatni. Zjazd ziemian z okolicznych trzech powiatów był bardzo liczny — a udział wystawców również nie pozostawiał nic do życzenia: samych firm krajowych polskich zgłosiło się i stanęło do konkursu dwanaście. Podnieść należy z uznaniem, iż w ogóle jednym z głównych celów, do którego urządzający wystawę dążyli, było zapoznanie się z wyrobami firm krajowych i polskich przedewszystkiem.

Zaraz po zakończeniu obrad Walnego zgromadzenia oddziału odbyła się narada komisji sędziów, na której przewodniczącym wybrano br. Juliana Brunickiego, członka komitetu c. k. galic. Towarz. gospod., sekretarzem i sprawozdawcą, prof. Dra. Stefana Pawlika.

W skład komisji technicznej weszli pp. prof. Dr. Kazimierz Mieczynski, Józef Pielecki, inżynier Rady pow. Edward Lehr i Edmund Komar. Do komisji rolniczej dla pługów wybrano: pp. Wiktora Abrahamowicza, Jana Kleskiego, Seweryna Potworowskiego, prof. dr. Stefana Pawlika i jako gospodarza p. K. Agopsowicza; do komisji dla narzędzi do buraków i machin należeli pp. Eugeniusz Krzysztofowicz, Łążyński Stanisław, Józef Zakrzewski i jako gospodarz Jan Zadurowicz; do komisji dla narzędzi dla

gospodarstw włościańskich pp. Stanisław Bogdanowicz, A. Cieński, dyrektor szkoły rolniczej w Horodence Cholewa i jako gospodarz Kaz. Kobylański; do komisji dla sikawek pp. inżynier Edward Lehr, Władysław Mianowski, naczelnik zawodowej miejskiej straży pożarnej w Kołomyi, i Lubin Biskupski, fabrykant maszyn w Kołomyi.

Czynności komisji konkursowych trwały przez d. 16. częściowo i 17. maja. Poszczególne komisje składały sprawozdania na posiedzeniu plenarnem pod przewodnictwem Juliana barona Brunickiego.

Wynik konkursu pługów był według załączonej tabeli klasyfikacyjnej następujący:*)

Dział I. W grupie I. pługi jednoskibowe do płytszej orki, otrzymał największą ilość punktów pług **U 7 M** Rudolfa Bächera zbudowany a la Sack, na drugim miejscu „*Samochód*“ Faranowskiego lżejszej konstrukcyi, ale z dosyć znacznym oporem. Trzecim był pług **UP 7** Umratha.

(I. a) Z następnych 3 pługów tańszych dla gospodarstw włościańskich doskonałym był „*Kolonista*“ Rudolfa Bächera, pług ruchadłowy żelaznej konstrukcyi; następnie „*Samochód*“ Cernowsky'ego, bezkoleśny, lekki płuzek do wyjątkowych użytków, na 3-cim miejscu „*Globus*“ Auerbacha ze Stryja, z dosyć znacznym oporem.

W grupie II. pługi jednoskibowe cięższe: uzyskał pług **S 8** Cegielskiego najwyższą ilość punktów, następnym był **DSM R.** Bächera o niższej cenie i wadze:

(II. a) odpowiednim dla gospodarstw włościańskich był Nr. II. p. Karola Fröhlicha z Nowego Sącza, pług o drewnianym grzędzieli i koleśnicy z podrzynaczem, odznacza się niską ceną i małą wagą z podrzynaczem, następnie **UPI 0** Umratha o znacznym jednakże oporze

*) Sposób klasyfikacyi zastosowano taki jak w Przeworsku (porównaj Nr. 22. Rolnika).

Tabela klasyfikacyjna pługów, na podstawie prób w Kołomyi dnia 16 maja 1902.

L. porządkowa	Rodzaj pługa znak i nazwisko fabrykanta	Cena	stopnie dobroci 1-5								Suma punktów	Szerokość skiby	Głębokość skiby	Przekrój skiby	Siła pociągowa	Waga	Uwagi		
			kierowanie		praca		trwałość												
			Ułatwienie prowadzenia	Nawracanie	Ułatwienie skiby	Traszenie	Czystość brzozy	Homogenność	Łatwość	Konstrukcyja								Współczynnik ważności	
			kor.	1	2	3	4	5	kor.	1								2	3
I. II. Pługi jednoskibowe:																			
1	Rudolf Bacher D7M	66	4	5	5	5	4	4	5	5	3	137	—	4-18	—	—	86		
2	Faranowski-Podhajce „Samochód”	48	4	4	4	4	5	5	5	4	4	135	25	14	3.5	325	92.8	68	
3	Umrath UP7	50	4	4	4	3	2	4	4	3	112	—	—	—	—	—	—	—	I. do orki zwykłej.
4	R. Bacher „Kolonista”	46	4	2	3	4	4	2	3	3	4	110	21	13	2.7	200	74	58	
5	Cernowsky „Samochód”	28	3	1	2	3	3	3	3	3	3	93	25	14	3.5	205	58.6	38	
6	Auerbach Stryj „Globus”	33	3	3	3	4	2	3	3	2	2	80	18	12	2.2	230	104.5	28	
7	Cegielski S8	72	4	5	4	5	5	4	5	5	3	141	31	14	4.3	225	52.3	100	
8	Rudolf Bacher D8M	68	4	5	4	5	5	4	4	5	3	138	—	8-18	—	—	—	80	II. do orki głębszej.
9	K. Fröhlich N. Sącz N II.	19	3	3	3	4	3	4	4	2	2	95	30	17	5.1	300	58.8	24	
10	Umrath i Ska UPIO	64	3	3	3	3	3	3	3	3	3	93	16	23	3.7	300	81.0	100	
11	Fröhlich Synowie St. Sącz Nr. I	18	3	3	3	4	3	4	4	1	2	91	33	20	6.6	275	41.6	29	
12	Fröhlich Synowie St. Sącz Nr. II	20	3	3	3	4	3	4	4	2	2	95	—	—	—	—	—	—	drewniane.
13	Fröhlich Synowie St. Sącz Nr. 2 C	32	3	3	3	4	4	3	4	2	2	101	—	—	—	—	—	—	
III. Pługi dwuskibowe:																			
1	H. Cegielski Tow. Akc. „Rekord” RP3	116	4	5	5	4	4	4	4	5	4	132	58	14	8.1	420	51.9	134	
2	H. Cegielski Tow. Akc. „Rekord” RP4	130	4	5	5	4	4	4	4	5	4	132	46	14	6.4	375	58.6	147	
3	R. Bacher ZH7	115	4	5	4	4	4	5	5	4	4	129	45	17	7.6	310	40.8	120	
4	R. Bacher PAN	106	4	4	4	4	3	3	3	4	4	113	42	12	5.0	275	55.0	110	
IV. Pługi wieloskibowe:																			
1	Faranowski z Podhajce Trójskibowiec	136	4	4	4	4	3	4	5	3	3	113	63	7	4.3	350	81.4	150	
2	R. Bacher Czeroskibowiec CPA4	140	4	4	4	3	3	3	5	4	4	114	80	7	5.6	380	67.9	130	

i wreszcie bardzo tanim pługiem był Nr. 1. Fröhlicha, Synowie ze Starego Sącza, bardzo lekko idącym, drewnianym, odpowiednim dla gospodarstw małych.

W grupie III. dwuskibowe do płytszej orki, największą ilość punktów otrzymał **RP 3** „Rekord” Cegielskiego, mniejszą ilość punktów otrzymał **ZH7** R. Bächera przy mniejszej wadze i mniejszym też oporze.

W grupie IV. dwuskibowe do głębszej orki uzyskał wyższą ilość punktów **RP 4** Cegielskiego przy wyższej cenie, znaczniejszym oporze i większej wadze, niższą **PAU** R. Bächera, lżejszej konstrukcyi i lżejszym chodzie.

W grupie V. wieloskibowych pługów okazał się bardzo dobrym **CPA 4** Rudolfa Bächera (4 skibowiec) i trójskibowiec Faranowskiego z Podhajec.

Komisyja skonstatowała, iż teren, na którym pługi pracowały, był niezupełnie odpowiednim — był to ugor 8-letni używany na pastwisko, dobrze darnią przerosły a przytem po deszczach, wskutek czego opory były w ogóle znaczne — a klasyfikacyja przy płytszej orce co do kruszenia skiby nie może nam dawać miary rzeczywistego działania pługa w roli wyrobionej. Za to przy głębszej orce z podrzynaczem można było właściwy sąd o zdolności kruszenia pługa dobrze sobie wyrobić. Ta sama uwaga odnosi się do wieloskibowców, przy któ-

rych tylko głębsza orka mogła być dobrze wykonywaną. *Dział II. próba siewników i plewników.*

Próbę siewników wykonano i w ruchu i na kole i okazała się równość i dokładność wysiewu w Siewniku Pratznera równą jak u Melichara i Kühnego, innych siewników jako dość znanych nie próbowano.

a) Siewniki:

1. Melichara siewnik 18 rzęd., waga 480 kg., kierowanie i regulowanie proste i dosyć dobre. Konstrukcyja dobra; równość wysiewu doskonała.

2. Umratha 18 rzęd., kierowanie i regulowanie dobre, konstrukcyja dobra.

3. Korkesa „Agraria” waga 400 kg. kierowanie i regulowanie niedostateczne — ogólny wygląd mniej korzystny.

4. Kühnego „Mosedrill” waga 545 kg. 21 rzędowy, kierowanie i konstrukcyja bardzo dobra; równość wysiewu znakomita.

5. Pratznera waga 510 kg., kierowanie i konstrukcyja bardzo dobra — bardzo staranne wykonanie; równość wysiewu doskonała.

Komisyja zaznacza, iż z wystawionych siewników za najlepsze i najstaranniej wykonane uznana siewniki Pratznera, Melichara i Kühnego.

b) Plewniki: Z wszystkich plewników próbowanych pierwsze miejsce przyznano firmie Cernowsky, za

lekkość, jakość, trwałość i wykonanie, dobrymi także okazały się obсыpywacze i plewniki Cegielskiego i Umraha.

Kultywator sprężynowy Cegielskiego znakomicie pracował, spulchniacz pięćoramienny Cegielskiego również odpowiadał zadaniu; natomiast obсыpywacz do okopowych (bez kółka) firmy Cegielskiego nie nadaje się do naszej gleby. Fabrykant Byk z Kołomyi przedstawił również wcale dobry plewnik jednorzędowy, a Biskupski z Kołomyi wał pierścieniowy i buraczarkę.

Z wyjątkiem fabryki Cegielskiego i Domu dla Ziemian wszystkie inne maszyny były obsługiwane przez niefachowych ludzi; teren dla spulchniaczy był nie zupełnie odpowiedni z powodu nadzwyczajnego spulchnienia i czystości roli.

Dział III. Ze zgłoszonych trzech młócarń do konkursu uznała komisja młocarnię ręczną sztyftową firmy »Chudego« za dobrą.

Z sześciu zgłoszonych siewczarni uznała komisja siewczarnię bębnową kieratową firmy »Perkun« za bardzo dobrą i stosunkowo tania, również siewczarnię ręczną firmy »Bredta« uznała komisja za dobrą.

Sikawki i hydrofory:

1. Firma Włodzimierza Faranowskiego w Podhajcach: a) sikawka dla gmin wiejskich 4° kołowa tłocząca, — średnicy cylindrów 80 mm. wydała przy użyciu 6-ciu ludzi i przy średnicy pyszczka 9 m/m. długość prądu 28 metrów — wykonanie dobre, — siedzenia pomysłu firmy uznane za praktyczne; dla gmin wiejskich polecenia godna.

b) Hydrofor 4° kołowy powyżej opisanych rozmiarów uznany również za praktyczny w szczególności dla gmin wiejskich. Przy wyrobach powyższych uwzględnić należało hollendry normalne Nr. 6.

2. Firma »Smekala« (Czechy) okazała »hydrofor« osadzony na 2 kołach, cylindry średnicy 100 mm., który wydał przy użyciu 10 ludzi i średnicy pyszczka 10 m/m — długość prądu 30 metrów. Hydrofor próbowany manometrem wskazał 10 atmosfer — a po upływie 2 minut okazał manometr ubytek $\frac{1}{3}$ najwyższego ciśnienia; wśród tej próby woda przy zestrubowaniach nigdzie nie wychodziła. W rezultacie hydrofor Smekala uznała komisja za zupełnie dobry.

3. Firma Sanok (Akcyj. Towarzystwo) Sikawka ssąco-tłocząca, hollendry normalne (Nr. 6.) dwukołowe do zdejmowania na drewnianych ramach osadzone — wydała przy użyciu 10-ciu ludzi i średnicy cylindrów 100 m/m a $\frac{1}{2}$ pyszczka 10 mm prąd pod kątem 45° na odległość 30 metrów i okazała się jako bardzo dobra dla miasteczek i miast, posiadających zorganizowane straże pożarne. Próba ciśnienia powietrza i wody manometrem wypadła zadowalniająco.

Hydrofor, mały — przysłany przez firmę Sanok nie mógł być poddany próbie dla braku potrzebnych wag.

Komisja na podstawie prób uznała za odpowiednie polecieć dla gmin wiejskich wyroby firmy Faranowskiego w Podhajcach — dla pomniejszych miasteczek i większych gmin wiejskich wyroby firmy akcyj. Towarzystwa w Sanoku.

Przewodniczącą komisji:

Julian Brumicki.

Prof. Dr. Stefan Pawlik.

sekretarz komisji i sprawozdawca

Na podstawie powyższej oceny sędziów Rada Oddziału Pokuckiego na swem posiedzeniu dnia 3. czerwca przyznała następujące nagrody:

Dyplom honorowy firmie H. Cegielski Tow. Akc. w Poznaniu w dziale ogólnym pługów.

Medal srebrny Oddziału: fabryka »Perkun« we Lwowie za narzędzia i maszyny dla włościan i sikawki dla gmin.

Medale brązowe: dostali Faranowski w Podhajcach za trójskibowy pług żelazny i sikawkę; Rudolf Bacher z Rudnicy nad Łabą za pługi, K. Frölich z N. Sącza za pług Nr. II; Biskupski w Kołomyi za wał pierścieniowy i buraczarkę. Firma Bredt S-ka w Ottynii za młynki do mielenia zboża; firma Pratzner z Roudnicy za siewnik 21. rzędowy, Cernowski i S-ka za plewniki i Fabryka wagonów w Sanoku za sikawki.

Listy pochwalne otrzymały firmy: Frölicha Synowie w St. Sączu za pługi Nr. I; Auerbach w Stryju za pług »Globus«; Peterseim w Krakowie za młynki. »Dom dla Ziemian« we Lwowie za buraczarkę, dalej firmy Melichar w Pradze za siewnik 18-rzędowy, Umrath i S-ka za plewnik, Kühne w Moson za siewnik 21 rzędowy, Chudy za młocarnię ręczną dla włościan, Smekal za hydrofor i Byk w Kołomyi za plewnik.

W końcu powzięto na radzie Oddziału pokuckiego 3 bm. następujące uchwały:

1. Rada Oddziału zauważa, że prowincjonalne konkursowe wystawy maszyn rolniczych wpływają nie tylko korzystnie na podniesienie rolnictwa, ale także krajowej produkcji maszyn rolniczych a to z jednej strony przez fachowe praktyczne próby maszyn nowych, jakoteż z drugiej przez danie zachęty fabrykom kraj. już istniejącym do specjalizowania produkcji w pewnych poszczególnych kierunkach, dając równocześnie możność Oddziałom pojedynczym poznać bliżej produkcji krajowej.

2. Rada Oddziału wyraża życzenie, aby Świątyni e. k. Komitet poczynił staranie, by odnośne instrukcje dla Oddziałów co do urządzania wystaw konkursowych, mogły obejmować program szczegółowy, tak co do prób samych narzędzi wybranych, jakoteż wskazówek co do wymogów terenu i pytań dla sędziów;

3. Rada przez postów swego Okręgu poczyni starania celem szybkiego uzyskania subwencji państwowych i krajowych na cele prób z maszynami rolniczymi, popierając gorąco w tym kierunku wnioski Oddziału stryjskiego już uchwalone. (na R. Og. 1901).

* * *

Dzień 17. Maja przeznaczono na przeglądową wystawę bydła. Przyprowadzono z najbliższych wsi przeszło 200 sztuk bydła. Nagród pieniężnych rozdano za ogólną sumę 640 kor. Sędziami byli przeważnie członkowie sąsiednich Oddziałów. Wystawa ze stanowiska ogólnego przedstawiała się korzystnie biorąc w szczególności na uwagę postęp tak w jakości jak i wyrównaniu bydła; Utrzymanie bydła było gorsze, co tłumaczy się tak porą przelomową z paszy suchej na zieloną jakoteż ciężkim rokiem zesłym na paszę.

Wynik ten niezaprzeczenie korzystny przypisać przede wszystkim należy niezmordowanej pracy irzadkiej znajomości fachowej twórcy naszej hodowli we wschodnich Oddziałach, Panu Głuchowskiemu przy pomocy i oddaniu się sprawie miejscowego przewodniczącego komi-

syi hodowlanej, Romana kniazia Puzyny, następnie skutkom obory gminnej w Piadykach, która pod każdym względem, choć niedawno założona, świeci przykładem staranności i postępu w tym kierunku.

Po za konkursem oczywiście, na placu sądowym, stanęły także 4 sztuki pani Bohusiewiczowej, równać się mogące pod każdym względem z bydem importowanym.

Wśród sztuk przyprowadzonych było 35 buhajów, które mimo ciężkiego roku i niekorzystnej pory były wszystkie dobrze utrzymane, oznaka najlepsza, że włościanin przychodzi już powoli do zrozumienia rzeczy i że mozolna praca naszego Towarzystwa staje się produktywną.

Po za ramami obu wystaw programem ujętych pawilon miejski w parku będący wypełniono wyrobami przemysłu domowego, gdzie na pierwszym miejscu wyliczyć trzeba szkołę koszykarską w Dzurowie (p. Śniat.) miejscową Torhowię i wyroby szkoły drzewnej w Kołomyi, w końcu dział kaflarsko ceramiczny.

Z przemysłu rolniczego dział browaru w Korolówce Pana Weissa, prowadzonego dziś podług najnowszych technicznych wymogów, na uwagę zasługiwał.

Oddział pokucki w osobnym wojskowym namiocie zgromadził małą wystawę nasion, zestawienia statystyczne ferm doświadczalnych w Załuczu i Zahajpolu prowadzonych przez prof. Pomorskiego, w końcu dział Towarzystwa dla uprawy tytoniu.

Dn. 16. września odbył się obiad wspólny. Licznie zebrani przez swych reprezentantów członkowie Oddziałów podolskiego, tarnopolskiego, stanisławowskiego, tłumackiego, nadwórniańskiego, stryjskiego, z Bukowiny, i Oddziału miejscowego, uprosili Szanownego Prezesa pokuckiego do wysłania wspólnego telegramu do X. Adama Sapieli z wyrazami czci i pamięci obok życzeń powrotu do zdrowia.

Wystawę zwiedziła kraj niższa szkoła rolnicza w Horodence, której dzisiejsze prowadzenie i cały wygląd zewnętrzny ogólne uznanie zyskiwał.

DROBNE WIADOMOŚCI

O uprawie ziół lekarskich pisze w *Ill. Landw. Zeitung* praktyk, zalecając wobec coraz więcej ginących ziół w stanie dzikim z powodu coraz wzmagającej się uprawy pól roślinami pastewnymi, uprawę ziół specjalnych, które są popłatniejsze jeżeli sobie koło ich uprawy zadać dosyć trudu. Myślą przewodnią autora jest wykazać korzyści, wynikające z uprawy ziół w gospodarstwach przeważnie mniejszych dla specjalistów (ogrodników), rozumiejących się na tem.

Dochód z ziół nieznaany ogółowi dziś jeszcze według niego przedstawia się następująco:

Ziół na 1/4 ha w cetnar.	Cena 1 cetn.	Prze- dochód brutto
Kozłek lekarski	10—15	200—300 M.
Dzięgiel	12—16	180—240 "
Słaz	12—16	360—480 "
Lubczyk	12—16	144—192 "
Iz p. ogrodowy	12—14	168—198 "
Mucierzanka	8—10	260—260 "
Chaber kosmaty	12—16	144—192 "
Korzeń mydłany	12—18	300—450 "
S. alwia	8—10	160—200 "
Miodownik	6—8	390—520 "
Piżun	18—25	75—125 "
M.ęta pieprzowa	4—6	340—510 "
Aniz	4—5	192—240 "
Koper włoski	6—8	180—240 "
Kminek	7—8	169—192 "
M.ajoran	15—16	420—448 "

Powyższe ceny należy uważać (w Niemczech) za najniższe po których można towar ten zbywać, lecz zwykle są znacznie wyższe, szczególnie przy dostarczaniu materiału wyborowego. Sprzedaż ziół zależy najwięcej od popytu i co do tego punktu trzeba się z góry zaopatrzyć. Trzeba również uważnie, że różne z powyższych ziół przez 2, 3 i 4 lub więcej lat dają trwałe zbiory, rumanek n. p. może być uprawiany tego samego roku po wczesnych kartoflach; chaber kosmaty daje się uprawiać 2 razy do roku, nadto po nim zaraz można zasieć łubin dla wzbogacenia roli w azot. Autor przytacza okolicie niemieckie uprawiające ziola powyższe, będące właśnie z tego powodu w dobrobycie.

W dalszym ciągu opisuje autor uprawę czarnej malwy jako bardzo popłatnej. Kwiat malwy czarnej zawiera barwik nadający się do barwienia win czerwonych, również można nim zastąpić indygo. Głównymi odbiorcami czarnej malwy są przetwórcy win, farbiarnie; fabryki papieru używają włókna łądyg do sporządzenia papieru, w aptekach używa się Flores malvae arboreae z powodu wartości soku jako środka domowego przeciw bólowi gardła. Malwa udaje się na rozmaitych gruntach ale w szczególności na gruntach gliniastych. Malwa podobnie jak inne rośliny ma swych nieprzyjaciół, mianowicie 4 gatunki chrząszczy, które niszcza głównie liście; z nich najniebezpieczniejszy jest pasosyt Puccinia malvae-arum, usadwiający się na wszystkich nadziemnych częściach. Kłucie dotknięte tym pasosytem żółknieją, brązowieją i odpadają w końcu. Najwięcej się pleni pasosyt ten w mokrych latach. Środki do zwalczania owadu tego są o tyle niedostateczne, że z dzikich gatunków malwy, na których całym kupami on siedzi, bardzo łatwo przenosi się na ogrodową malwę. Mimo to zbiór w pierwszym roku na 1/4 ha wynosi 8—10 cetn. w drugim i trzecim 12—13 cetnarów.

Obliczenie wydatków z dochołu jest następujące:

Czynsz dzierżawny za 1/4 ha	50 0	marek
Nawożenie	45 0	"
Oranie dwurazowe	7 0	"
Nasienie i zasianie	9 0	"
Dwurazowe okopywanie	8 0	"
40-dniowe wynagrodzenie za zbiór	60 0	"
11-dniowe	16 5	"
Końcowe zbieranie	4 5	"

Suma 200,00 marek.

Przychód w pierwszym roku wynosi 9 cetn. po 70 M. = 630 M., zaś w drugim i trzecim roku 12 cetn. po 70 M. = 840 M., przeto czysty dochód w pierwszym roku wynosi 430 M., w następnych 840—139 = 700 marek. *Tyg. roln.*

Doświadczenia z trwałością masła. Zajmujące doświadczenia z wpływem solenia, przechowywania itd. masła na jego trwałość, poczyniono w higienicznym instytucy w Getyndze. Do doświadczeń użyto 7 prób rozmaitego rodzaju masła z mleczarni spółkowej w Hankensbüttel i to: masło solone i niesolone, wyprodukowane z niepasteryzowanej a więc nie zagrzewanej śmietany; masło solone i niesolone z śmietany pasteryzowanej przy 70—75° ciepłoty; masło solone i niesolone z pasteryzowanej śmietany przy 90—95° ciepłoty, razem 6 prób. Dalej stwierdzono trwałość masła przy następujących sposobach przechowywania go:

- 1) W pokoju przy 13—18° ciepła, przy zwyczajnym świetle dziennym i przy zwykłym w pokoju przystępie powietrza.
- 2) W pokoju przy 13—18° ciepła, przy zaciemnionych oknach, lecz także w zwykłych warunkach przystępu powietrza.
- 3) W lodowni pokojowej przy 3—12° ciepła, gdzie światło nie dochodziło, ale którą przy domowej potrzebie otwierano i zamknięto, a więc gdzie powietrze miało zwykły przystęp.
- 4) Wystawione na słońce przy temperaturze, jaka panowała na dworze, a więc i zmienem słońcu i na świeżem powietrzu.
- 5) W aparacie używanym do wylegania kurcząt, przy 23° ciepła zupełnie zaciemnionym, lecz przy wolnym dostępie powietrza.
- 6) W pokoju przy 13—28° ciepła przy zwyczajnym świetle dziennym, ale przy szczelnie zamkniętych drzwiach i oknach, a więc bez dopływu świeżego powietrza.

W małej, zupełnie ciemnej izbie, przy 12—15° ciepła i dość szczelnem odcięciu powietrza. Rezultat doświadczeń był krótko następujący: Najszybciej zaczęło się psuć masło, wystawione na działanie słońca; potem przechowane w temperaturze 23°; najlepiej

zachowało się masło w lodowni; szybciej i mocniej psuło się masło z zwykłej śmietany, niż masło z śmietany pasteryzowanej. Masło zyskało na trwałości im mocniej była pasteryzowana śmietana, tj. im wyższą była temperatura przy zagrzewaniu śmietany. Tak samo daleko dłużej trzymało się masło solone niż niesolone. W każdym razie solenie masła okazało się mniej skutecznym przy przechowywaniu, niż gdy śmietanę pasteryzowano czyli zagrzewano mocno. Największą naturalnie trwałości masła uzyskano, pasteryzując mocno śmietanę, soląc zarazem masło i przechowując je w chłodnym miejscu. Masło to było jeszcze po 16 dniach zupełnie normalne, po 30 dniach było je dopiero nieco czułe, ale po 70 dniach było jeszcze możliwe do jedzenia.

Czy żuźle rosyjskie mogą zastąpić mączkę Thomasa. Pod nazwą „żuźle“, „żuźle rosyjskie“, mączka żuźlowa“, lub wreszcie łańszczywie wprost pod nazwą „mączka Thomasa“ i „tomasyna“ sprowadzają z Rosji lub z Niemiec *via* Oświęcim do Galicji handlarze Mendel Kuppermann w Krakowie, Zygmunt Moszkowitz i Carl Hecht w Bielsku, L. B. Grünbaum w Oświęcimiu, następnie dwie firmy w Tarnowie i jedna w Limanowej, których na razie nie wymieniam i wiele innych, o których nie wspomnę, produkt, który sprzedają naszym gospodarzom rolnym jako nawóz równy mączce Thomasa.

Gdyby w rzeczywistości produkt ten mógł zastąpić mączkę Thomasa, nie miałbym mu nic do zarzucenia, owszem, wobec dotkliwie czuć się dającego braku tomasyny, należałoby mu przyklasnąć. Niestety jednak rzecz się tak nie ma. Żuźle rosyjskie nie są w stanie zastąpić mączki Thomasa, gdyż produkt ten zawiera w sobie tylko nieznaczną ilość rozpuszczalnego kwasu fosforowego. Każdy z nas wie, że nawóz sztuczny nabywać należy wedle ilości zawartych w nim pierwiastków do rozwoju roślin potrzebnych, jeśli nabywca sam siebie oszukuje nie chce.

Zastanówmy się czy i w jakiej ilości żuźle rosyjskie zawierają w sobie pokarm dla roślin czyli kwasu fosforowego. Przeprowadzona w krajowej Stacji chemiczno-rolniczej w Dublinach analiza tych żużli wykazała w nich zawartość kwasu fosforowego ogółem 2,80%, lub licząc wedle rozpuszczalności tego kwasu w kwasie cytrynowym, zaledwie 1,18% kwasu fosforowego rozpuszczalnego w kwasie cytrynowym.

Licząc jeden kilogram procentu w prawdziwej mączce Thomasa o zawartości 18% kwasu fosforowego ogółem po około 37 do 38 halerczy, powinna cena żużli rosyjskich — biorąc powyżej wspomnianą analizę za podstawę — wynosić 280 > 37 to jest 1,03 kor. za 100 kg. Żuźle te jednakowoż sprzedaje się po cenie pięć do siedmiokrotnej.

Tak naprzykład oferuje na sprzedaż firma Carl Hecht w Bielsku „żuźle rosyjskie“ we workach po cenie 390 kor. za 10.000 kg. *loco* jego magazyn w Bielsku *netto* kasa. Taka mniej więcej jest również cena tego artykułu i u innych handlarzy. W ofercie powyższej nie wspomina ta firma ani słowem o zawartości kwasu fosforowego w tym artykule, a tam mniej o jakiejś gwarancji za zawartość.

O wartości tego artykułu, każdy kto powyższe uwagi przeczytał, sprawiedliwy sąd wyda.

Z tego zaś, że setki wagonów małowartościowych żużli rosyjskich w roku bieżącym *via* Oświęcim z Rosji do Galicji przez handlarzy zostały sprowadzone, wynika, że wielka ilość gospodarzy naszych zwłaszcza mniejszych, mimo niezliczonych ostrzeżeń, by kupować nawozy sztuczne zawsze i tylko z gwarancją zawartości kwasu fosforowego, oszukali sami siebie, kupując małowartościowe żuźle rosyjskie.

Niech się więc nikt z tych gospodarzy później nie dziwi, jeśli wychwalany dodatni skutek, cenę ich nie odpowie, lub co bardzo możliwe, wcale dodatniego skutku nie będzie.

W końcu podnese jeszcze raz, by celem ochronienia się przed wyzyskiem, tak mączkę Thomasa, jakoteż inne nawozy tylko z dokładną i cyfrowo oznaczoną gwarancją zawartości i u pewnych firm nabywać.
H. J. Matzak.

Strzelanie przeciwgradowe. Ministerstwo rolnictwa zwołało do Gracu na d. 20—25 lipca b. r. międzynarodową konferencję rzeczoznawców w sprawie strzelania do chmury.

Uczestnicy konferencji zwiędzą także normalną przeciwgradową strzelnicę w Feistritz w Styrii.

Konferencję poprzela próbne strzelania przeciwgradowe w dniu 21. czerwca b. r. w St. Kathrein.

Dowiadajemy się, że Wydział krajowy wydelegował p. Kazimierza Szulca, profesora fizyki i meteorologii w Akademii rolniczej w Dublinach, do wzięcia udziału w próbach strzelniczych w St. Kathrein i do zwiędzenia krajowego styryjskiego okręgu strzelniczego w Windisch—Feistritz.

Niesność rozmaitych ras kur. Zjednoczenie towarzystw hodowli drobiu w Westfalji ogłosiło niedawno zestawienie rezultatów stacyi doświadczalnych swego obwodu, mających na celu zbadanie wartości oddzielnych ras drobiu pod względem niesności jaj wedle otrzymanego w ostatnich 3 latach przeciętnego rezultatu, od r. 1898—1901.

Z ilości zniesionych przez rozmaite rasy kur jaj w r. 1898—1899 i 1900, przypada przeciętnie na kurę jecznie.

1. Hamburgskie srebrne	179 jaj
2. Westfalska kura wiejska	163 „
3. Minorska — Langshan	160 „
4. Wsch. fryzyjsk. nowy srebrny	159 „
5. Langshan	157 „
6. Minorca, czarna	150 „
7. Ramelsloher, białe	147 „
8. Hamburgskie złote	140 „
9. Hiszpańskie	140 „
10. Włoskie — Płyn R wiejska kura	137 „
11. Szara (la Flèche)	137 „
12. Włoskie, szare	236 „
13. Andaluzyjskie	132 „
14. Siedmiogr. gołozyski	124 „
15. Hamburgskie czarne	122 „
16. Lakenfedzkie	113 „
17. Brahma, ciemne	110 „
18. Włoskie, czarne	99 „

(Dobra gospodyni).

Zabezpieczenie siewu od szkodników. Wiadomo, że nie które grubsze nasiona, jak n. p. grochy, po wysianiu stają się pastwą ptactwa, wyrządzającego często dotkliwe szkody. Razem do dotąd różne środki zabezpieczające, które nie zawsze okazały się odpowiednie. Warto jednak przypomnieć pewien stary środek, który według wielu gospodarzy rzadko zawodzi. Ziarno grochu przeznaczone do siewu najwcześniejszego, przez parę godzin pozostawia się w wodzie, w której mocno zosnek; groch na siew późniejszy moczy się 24 godzin w takiej samej wodzie. Takich ziarn przyjętych wodą zosnkową nie tyka żadne ptactwo.

Wypędzenie kreta z ogrodu skutocznie się najłatwiej za pomocą t. zw. oleju francuskiego (oleum animale fœtidum), którego po kilka kropel daje się na szmatki i wsuwa je do dziur i chodników zrobionych przez kreta. Środek ma być tanim i daleko pewniejszym, jak wszystkie inne doradzane dotychczas.

Niszczenie pszonaku zapomocą sztucznych nawozów. Dr. Stender z Rostoku w *Ill. Landm. Ztg.* daje nowe poglądy co do działania rozтворów soli nawozowych, a mianowicie saletry, siarczanu amonowego, i 40% chlorku potasowego na rośliny. Niejednokrotne wyniki przy próbach t. pienia pszonaka i innych chwastów zapomocą powyższych soli przypisuje Dr. Stender dwóm wpływom t. j. temperaturze i stanowi wilgotności. Im zimniej szczególnie wieczorami i nocą tem trudniej rozтвор soli powyższych może dostać się do środka liści i tam spowodować zwiednięcie i na odrwać. Z drugiej strony w razie psusoby, rozтвор soli polany na liście chwastów szybko wysychają nie może się również dostać do środka liścia, więc w obu wypadkach działanie soli powyższych nie będzie miało miejsca, co tłumaczyć może nierówność doświadczeń wykonanych z t. pieniem pszonaku, gorczycy i t. d. Autor ze względu powyższych radzi dodawać do pewnego skutku zawsze pewną część siarczanu żelazowego lub chlorku żelazowego, które to sole mają tę wyższość, że o wiele łatwiej wnikają w liście i tam powodują zmiany chemiczne. Mieszanie soli powyższych z solą żelazową można sporządzić w stosunku 10 do 10, 20 do 30, a nawet 25 do 20 to znaczy, że np. na 10 kg. soli (saletry) trzeba dać 10 kg. soli żelazowej do 100 l. wody. Pamiętaj o tem trzeba, aby nie mieszać dowolnie tych soli, tylko: siarczan żelazowy z siarkaniem amonowym, 40%-wy chlorek potasowy z chlorkiem żelazowym, lub saletrę z tym ostatnim.

To postępowanie nadaje się szczególnie na zboże jare. Autor robił doświadczenia i podaje wyniki w osobnych rycinach. Mietlica zbożowa, bławat, mak polny, mlec, łoboda nie dadzą się zniszczyć powyższymi roztworami soli wogóle, a to dlatego, że płyny nie wnikają do środka liści tylko po powierzchni spływają bez zamaczania powierzchni.

nich 4 skib lepiej jest użyć pługa pojedynczego, bo 2 skibowcem trudno równą brudę wyciągnąć.

Pług Eberbarda 2 skib., równocześnie zakupiony, okazał się w robocie o wiele cięższym, skibę więcej stawia i nie rozkrusza jej tak dobrze, a szczególnie niemożliwym jest regulowanie głębokości, przy czem traci się mnóstwo czasu.

Hoszany.

Stefan Janko.

PYTANIA I ODPOWIEDZI.

Na zapytanie umieszczone w Nr. 21. Rolnika donoszę, że pług *Record* funkcjonuje bardzo dobrze, orka od 1" do 8" nie pozostawia nic do życzenia. Skibę rozkrusza bardzo dobrze, nie nadaje się tylko do przerywania nawozu — wyższej ścierni także dokładnie nie przykryje. Orka jest zawsze pewna i regularna, obejść się można zupełnie bez pogonicza. Nadzwyczaj dogodnie jest regulowanie głębokości. — Każdej chwili bez zatrzymania można ją zmienić.

W bardzo zwężłej ziemi przy głębszej orce używam 6 wołów lub koni, przy płytszej po cztery. Jeden pług robi mało co mniej jak 2 pługi pojedyncze. Tylko przy doorywaniu ostat-

Odpowiedź na pytanie: Pługi dwuskibowe. „Jedne z pierwszych w Europie, są niewątpliwie pługi 2, 3 i 4-skibowe pochodzące z fabryki braci Eberhardt w Ulm n. D. — między nimi prim wiedzy dwuskibowy „Instenible“ marka ZESB3 Oprócz wielu innych zalet którymi się odznacza, jest on umiarkowanie i silnie zbudowany z najlepszej stali, idzie lekko w pociągu 4-konnym i 4 wołowym, tak, że nie widać na koniach żadnego zmęczenia — w danym razie więc wystarczą 3 konie mocne — orze bez żadnego zarzutu od 2" do 8" prosto, odkładając regularnie skibę, i potrzebuje o tyle tylko pługatora, by przy nawracaniu pług zamknąć lub w ruch puścić. Co do przorywania nawozu, to niema takiego pługa dwuskibowego, któryby gnój mierzwiasty mógł przyorać, wyjątek stanowi kompletnie przetrawiony gnój lub taki, gdzie słoma na ściółkę jest krajaną wtedy i 2-skibowiec spełni zadanie swoje doskonale. Firmę powyższą reprezentuje we Lwowie Bank rolniczy. A. Ób.

Redaktor odpowiedzialny *Prof. Dr. Kazimierz Miczyński*

Nakładem galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego.

Czytelników naszych prosimy, aby zamawiając cokolwiek podług inseratu w naszym piśmie powoływali się zawsze na „Rolnika“.

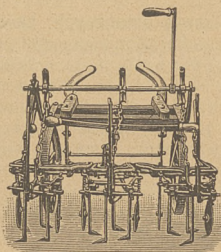

Černovsky i Spółka

fabryka maszyn rolniczych w Czeskim Brodzie

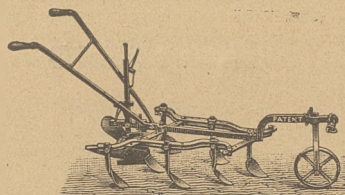
koło Pragi w Czechach

filialny skład na Galicyę w Jarosławiu.

Jedyna w Austro-Węgrzech specjalna fabryka narzędzi do uprawy i kultury roślin.

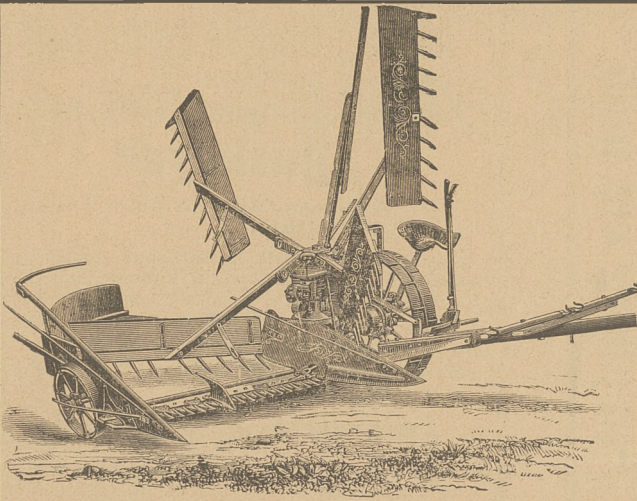
Poleca P. T. panom gospodarzom swoje dotąd nigdzie co do dobroci nieprześcignione a wszędzie pierwszemi nagrodami odznaczone narzędzia do uprawy jako to:

Plewniki do buraków jednorzędowe znak „A“ patent Černovskyego. *Plewniki* trzyrzędowe do buraków. *Plewniki i obsypniki* znaku „D“ do ziemniaków kukurudzy i t. p. Plewników naszych wyrobiliśmy dotąd 40.000 sztuk a plewniki te zostały uznane za najlepsze na próbie narzędzi do uprawy buraków cukrowych w r. 1901 w **Przeworsku**.

Kto chce mieć **oryginalne plewniki Černovsky'ego** raczy się zwrócić wprost do nas lub do naszej filii w Jarosławiu. Cenniki przesyłamy na życzenie darmo i oplatnie.

Warsztaty reperacyjne, skład nasion i nawozów sztucznych.

Nagrodzone najwyższymi nagrodami

Kosiarki-żniwiarki i wiązalki

Oryginalne **Simplex-Albion**, **Grabiarki „Tryumf“**, **Plewniki** do buraków i ziemniaków. **Obsypywacze** całożelazne. **Pługi** dwuskibowe i czteroskibowe „**Record**“. **Brony** patentowane **Lackiego**. **Siewniki** rzędowe „**Nowina**“ rzutowe, „**Tryumf**“.

Garnitury młocarniane cepowe i sztyftowe oraz wszelkie inne maszyny i narzędzia rolnicze poleca ze swego składu

Dom komisowo rolniczy we Lwowie, ul. Grodecka 47.

Reprezentacja fabryki **H. Cegielskiego**
w Poznaniu.

Najnowsze cenniki prospekty i ofertę przesyła na żądanie.

Nawoż sztuczne z fabryk w Królestwie Polskiem.

Druki do urzędzenia lasu

układn

Maryana Małaczyńskiego
dyrektora krajowej szkoły lasowej.

jako to: zestawienie obszaru — opis lasu zarazem tabela klas wieku i ogólny plan cięć — plan cięć — plan czyszczeń i trzebieży — plan zalesień — księga gospodarcza część I. i II. — pamiętnik — na papierze dokumentowym.

do nabycia jedynie u

SEYFARThA i DYDYNskiego

ul. Teatralna 1, 1.

Młody gospodarz

szwajcer, z doskonałym swiadectwem, szuka dla wyprawy w języku polskim miejsca jako wolonciarz w dużym gospodarstwie w Galicyi. Oferty pod literami **A. 1875 Hesenstein Vogler, Wiedeń, Wahlfischgasse 10.**

1-2

Folwark Hoszany

o. p. Rudki ma do zbycia **Clay-tonowski garnitur młocarniany J. M. 18 AD** w zupełnie dobrym stanie, tudzież **żniwiarkę angielską (Albion)** rok używana.

1-3

Zygmunt Parnes

Podwołoczyska

filia we Lwowie ul. Grodecka l. 30.

Poleca jako jeneralny reprezentant na Galicyę i Bukowinę: patentowane garnitury młocarniane parowe, żniwiarki, żniwiarko-wiązalki, kosiarki słynnej fabryki maszyn

Królewsko-węgierskiej kolei państwowej Budapeszcie,

pługi jak i wszelkie narzędzia rolnicze wszechświatowej sławy fabryki

Rudolfa Machera w Rudnicach,

jak również siewniki specjalnej fabryki

Fr. Melichara w Brandeis.

Cenniki przesyłam na życzenie darmo i oplatnie.

Twoje świnie

stają się mięsistymi, grubemi i tłustymi, mięso ich będzie smaczniejsze, jeżeli domieszasz do ich karmy **proszek doktora Trankoczego**

już po użyciu jednej paczki skutek staje się widoczny. 1 pakiet z opisem sposobu użycia kosztuje 50 halerzy 5 pakietów 2 kor. Do nabycia u każdego kupa, jeżeli nte to poczęta z apteki Trankoczego w Laibach (Kr inie). Przez tę samą aptekę sprowadzić równ eż mo na **Doktora Trankoczego** wyborne krople na żołądek, odpowiadające poprzedniemu kroplom **Mariacelskiem Balsam**, storżki li-kie żółtkowy. Wina ziołowa etc. flakon po 40 halerzy, 6 flaszek 2 kor. **Pigulki** przeczyszczające pudełko 42 hal. 6 pudełek 2 kor. 10 hal. **Syrop ziołowy** na kaszel płuca, i pierś flaszka po 1 kor. 12 hal. 6 flaszek 5 kor. Sr dek do nacierania na podagrę i rwanie 1 flakon 1 korone. 6 flakonów 4 kor. 50 hal. **Tinktura na nagniotki** flakon 80 hal. 6 flakonów 3 kor. 50 hal. **Przeczyszczające herbaty** pakiet po 1 kor. 5 pakietów 4 kor. Codziennie wpływają listy dziękoyenne, także od Doktorów chwalee ten środek.

1-24

Dom dla Ziemian.

Dom dla Ziemian.

Dom dla Ziemian.

Plugi saskowskie, brony pat. Laake, siewniki pat. Zimmerman, kieraty, młocarnie, młynki

E. Kühne, Moson

Motory „GNOM“ benzynowe

Żniwiarko-wiązalki, żniwiarki i kosiarki

Mc. Cormick.

Garniry **NICHOLSON** parowe.

Maszyny **BÖLTEGO** do sycia mat.

Młeczarnia **JURANY** Separatory

Największy w kraju SKŁAD NASION.

Dom dla Ziemian.

9-35

Dośkonały środek do tuczenia świń.

świń, kóz, osłów, psów, i drobiu. Jeden pakiet pół kg. **1 K.**
Cztery próbne pakiety franko 4 K.

FABRYKA PORKINU

Wiedeń IX. Bleichergasse 6.

Składy w Galicyi: Jonaszprechmann w Jarosławiu, Samuel Schnürer w Limanowie, Markus Munderer w Rzeszowie, Andrychów Józef Sowiński, Jakób Mechner, Chybi Chabówka Maurycy Schwarz, Czerniowce Schmidt i Fontin, Dziedzice Braacia Nitsch, Kety Stanisław Hałatek, Lwów Apteka P. Mikolascha i Alojzy Hübner, Miłówka B. Galler, Maków E. Glatmann, Nowy Sącz S. Kwiciński, Nowy Targ J. Mastbaum i S. Teichner, Oświęcim Fanny Matyskiewicz, Strzyż Ignacy Knautte, Sambor E. Butterweich, Rajcz Jakób Klappholz, Tartaków Marcin Pirnik, Wadowice Jan Pohl, Markus Statter Zakopane.

PECUSIN wyborny środek tuczący. Dodatek pokarmowy dla wszystkich zwierząt domowych koni, buhai, wołów, cieląt, owiec.

Najlepsze i najbardziej polecenia godne
są dzisiaj
Kosiarki, Żniwiarki i Wiązalki
„Buckeye“

fabryki Aultman, Miller & Co. w Akron,
Ohio, U. S. A.

Zalety: nader prosta konstrukcja, najlepszy materiał, najstarsze wykonanie, zupełne zrównoważenie (zbalansowanie) maszyn, dlatego lekki, spokojny pochód i zupełne uzyskanie siły pociągowej.

Wyłączne zastępstwo na Galicyę i Bukowinę oraz Składy komisowe posiada

Związek handl. Kółek roln.

w **Krakowie**

ulica Pijarska l. 4.

w **Lwowie**

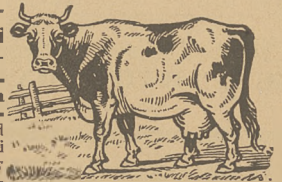
ul. Kopernika l. 2.

Wszystkie maszyny i części zapasowe zawsze na składzie! — Polskie ilustrowane katalogi darmo i opłatnie. 5-12

8 złotych, 19 srebrnych medali, 30 dyplomów honorowych i uznania.

Kwizdy - - -
- - - Korneuburski
proszek do paszy -

Weterin-djetyczny środek dla koni, bydła rogatego i owiec. Od 50 lat w większej części stajen używany, przy braku chęci do jedzenia, złem trawieniu, dla poprawienia mleka i pomnożenia wydajności u krów. Cena za 1/4 pudełko kor. 1-40, za 1/2 pud. 70 hel. Prawdziwy tylko z powyższą marką ochronną, do nabycia we wszystkich aptekach i drogueryach

Skład główny

Franciszek Jan Kwizda

c. k. austr.-węg., król. rumuński i ks. bułgarski dostawca dworu
Aptekarz obwodowy w Korneuburg pod Wiedniem.

Patentowane pompy KLINGS'A

są najlepsze i najtańsze do wody i gnojówki. Działalność w godzinie 12.000 litrów. Ceny:

Drewniane Nr. 2. 3 4 5 6 7 m. głęb.
Kor. 29 32 36 40 49

Kute żelazne Nr. 3. wewnątrz i zewnątrz po-
cynkowane, nie rdzewieją nie zatykają się:
3 4 5 6 m. głęb.

Kor. 40 49 58 68

Rozpryskiwacz do gnojówki żelazny kuty: sztuka 9 kor.

Józef Klings, Alrothwasser,
Szląsk austriacki.

Lwowskie biuro handlowe
ul. Kościuszki L. 4.

wysprzedaje

po znacznie niżonych cenach nieużywane stalowe

Plugi 1 skibowe Eberhardta.

Srutowniki Mayfarta.

Triery Heida.

dostarcza również

Węgiel kamienny

Sikawki i przybory pożarne.

5-12

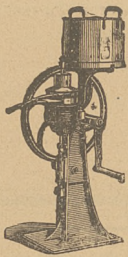
S. A. Bubera Synowie Lwów Grodecka 20

polecają
jako wyłączni reprezentanci:

Wszelkie przyrządy potrzebne w gospodarstwie mleczarskiem szwedzkiego Tow. akc.

Alfa Separator

800 pierwszych nagród „Grand Prix“ w Paryżu.

- Wirówki . . . . .
- Maślnice . . . . .
- Wygniatacze . . . . .
- Oziębicze . . . . .
- Podgrzewacze . . . . .
- Stagwie . . . . .
- Konwie . . . . .

Zakładanie zupełnych mleczarni parowych i ręcznych.

Najlepsze zużytkowanie mleka. największy wydatek masła i najlepsze masło są tylko wtedy możliwe, jeżeli się odzienia śmietankę z mleka za pomocą centrifugi
Alfa - Separator

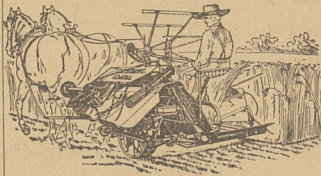

Wszelkie motory, maszyny rolnicze i mleczarskie i części składowe zawsze na składzie.
Katalogi, cenniki i objaśnienia darmo i opłatnie

Słynne patentowane garnitury młocarniane parowe i wszelkie maszyny rolnicze

HOFHERRA i SCHRANTZA Wiedeń - Budapeszt.

Plugi i siewniki
Rudolfa Sacka
Lipsk-Plagwitz („Grand Prix“).

Żniwiarko-wiązarki „Ideal“ lekkości w robocie

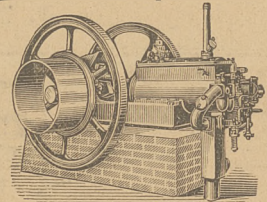
DEERING-Harvester Comp. w Chicago („Grand Prix“).

Wyroby Deeringa, które na ostatniej paryskiej wystawie z pomiędzy wszystkich innych uznane zostały za najlepsze i wyszczególnione najwyższymi odznaczeniami, cieszą się wielkim rozpowszechnieniem w Królestwie Polskim, a żniwiarki tegoż w kraju odznaczone zostały przy próbie w Żurawicy dolnej na polach J. O. Ks. Capięhy w r. 1900 najwyższą nagrodą, v. Rolnik Nr. 50. 15. XII. 1900

Benzynowe, Naftowe, Spirytusowe
Motory i lokomobile

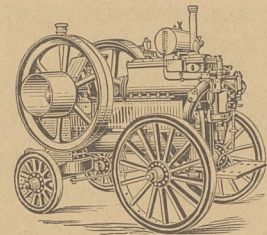
Tow. akc.

Marienfelde.

Odznaczone dyplomem honorowym Tow. gosp. czeskiego w Pradze w maju 1901.

Zupełne bezpieczeństwo przed eksplozją. Gotowość ruchu w ciągu 10 minut. Fabryka ta zatrudnia przeszło 1000 robotników i dostarcza już zwyż 3000 lokomobli wyłącznie do celów rolniczych.

Pompy Wagi

wszystkich rodzajów dla domowego i publicznego użytku, dla gospodarstw, budowli i przemysłu.

nowych poprawnych konstrukcji.

Wagi decymalne, centymalne, przemianowe i mostowe z drzewa i żelaza dla celów handlowych, fabrycznych, gospodarskich i innych.

Towarzystwo komandytowe dla fabrykacji pomp, maszyn, kurków, pip, rur, węży gumowych i konopnych.

W. Garwens, Wiedeń

I. Schwarzenbergstrasse 6. I. Wallfischgasse 14.

Katalogi gratis i franco, do nabycia we wszystkich składach maszyn, u pompiarzy, etc. — Żądać Garwensa: Pompy i Wagi.

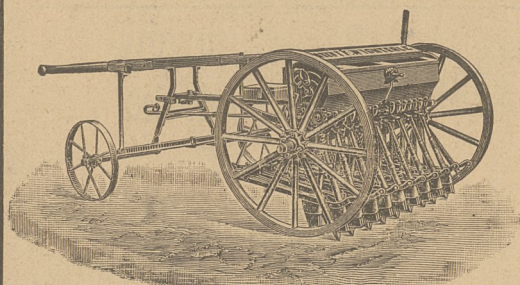
Suina

niezawodny środek do tuczenia trzody chlewnej

który podnieca apetyt i zapobiega również wszelakim chorobom nierogacizny, przodując działaniem swoim przed wszystkimi wyrobami zagraźnicznymi tego rodzaju.

W paczkach 1/2 kilowych po 80 hal. w większych ilościach taniej.

WYROBIA ŚRODKÓW WETERYNARYJNYCH
w aptece w Bursztynie.

Austr. patent N. 1246.

„Montania.”

Węg. patent, N. 15053.

Szanowna firma

J. NEUBERGER i Sp. we Lwowie!

Siewnik „Montania“ wyrobu Wichterlego, odznacza się w praktyce równym siewem bez względu na pochyłość roli, lub zagłębienia, przytem jest lekkiej konstrukcyi i dlatego 21 rzędowym siewnikiem bez pomocy koni łatwo około 12 morgów dziennie można zasiać.

Helenków, pocz. Kozowa, 15 grudnia 1901 r.

Józef Miliński

właściciel dóbr

Najwyższe odznaczenia od Ck. Tow. gosp. i Minist. roln. we Wiedniu, od Akademii wynal. w Paryżu od Dyrekcyi dóbr Cesars. i od Król. Węgierskich domen.

Wysiew wszystkich nasion za pomocą jednego wału i jednego trybu
Niejednostajna jecha i wstrząśnienia bez wpływu, żaden regulator
Wichterlego siewniki uniwersalne
„MONTANIA“
polecają
najtaniej
Sioje na równinach i pochyłościach.
Lekki, silny, pojedynczy, tani.

J. Neuberger i Ska Lwów, Gródecka 53.

Opisy i cenniki darmo i oplatnie.

NAJLEPSZY
w
Swiecie
TRYUMWIR
siewnik
rzędowy (dryl)
Przywilej

JÓZEF FRIEDLAENDER

Wiedeń XX Dresdenstrasse 42-46. 10-16

Dom koni'sow-rolniczy

Ernesta Bahlsena

w Krakowie, Karmielicka 21.

Lucernę oryginalną Prowancą najlepszej jakości, 100 kg. K. 140.
Kukurudzę oryginalną Piguolletto wyborną na zieloną paszę 10 kg. K. 17.

Gorzycę białą (Sinapisalba) najlepszej jakości 100 kg. K. 50.
Eszparzędę Ima 100 kg. K. 28.
Raygras włoki najcieńszy gatunek 100 kg. K. 60.

Dostawa bezwzględna.

Kredyt na żądanie.
2-2

Mało używana, silna
Młocarnia Parowa

firmy Clayton i Shuttleworth jest raz do sprzedania pod bardzo korzystnymi warunkami. Wiadomość udzieli Inżynier J.W. Lwów, Sykstuska 26, w oficy- nie. 1-2

Poszukuje dzierżawy około 700 morgów dobrej gleby z gorzelnia i dobrymi budynkami. Oferty pod L. M. Administracya Rolnika.

KOMITET C. K. GAL. TOWARZYSTWA GOSPODARSKIEGO
we Lwowie, ul. Słowackiego 8

sprowadza dla członków swoich

wszelkie nawozy sztuczne

wedle warunków specjalnego cennika.

Rabaty przyznane Komitetowi przez fabryki przy odbiorze wielkiej ilości nawozów rozdziela się z końcem roku pomiędzy odbiorców.